

وی ۲۲ سال در دانشگاه آدریس کرد. عیسی بنام از اولین استادان دانشگاه تازه تأسیس تهران به شمار می‌رود، به همین سبب بسیاری از باستان‌شناسان ایرانی از شاگردان وی در آن دانشگاه به شمار می‌آیند. عیسی بنام از چهره‌های سرشناس بین‌المللی در باستان‌شناسی و هنر ایران به شمار می‌آید و نشان‌های علمی بسیاری از دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی دریافت کرد.

آیین‌های سوگواری جنوب کشور مستند شد

مجموعه مستند ترکیبی «مثبت هفتاد»

مجموعه مستند ترکیبی «مثبت هفتاد» در ایام آیین به سرآغاز مراسم عزاداری محرم در جنوب کشور می‌رود. محمدعلی بهبهانی تهیه‌کننده «مثبت هفتاد» ضمن اعلام این خبر گفت: در ایام تاسوعا و عاشورای حسینی عوامل سازنده «مثبت هفتاد» به جنوب کشور سفر کردند تا خاطرات این خطه از مردم کشورمان درباره رسوم عزاداری ماه محرم و صفر را به تصویر بکشند. در این سفر به طور ویژه به مراسم عزاداری حاجی آباد هرگزگان پرداختیم و صحنه‌های کمتر دیده شده از این مراسم سنتی و آیین‌های سوگواری جنوب کشور را به تصویر

گفتگو با مختار شکری پور کارگردان مستند «پرواز در دایره حضور»

رفع عطش با ساخت فیلمی از شاملو

مختار شکری پور با فیلم «پرواز در دایره حضور» و «آیدا در آیین شاملو» نام خود را در ردیف کسانی که برای احمد شاملو و درباره او فیلم ساخته‌اند به ثبت رسانده و در جشنواره‌های مختلفی نیز حضور یافته است. شکری پور درباره علت ساخت این فیلم مستند می‌گوید: «آنجایی که به احمد شاملو علاقه‌مند بودم، تصمیم گرفتم فیلمی درباره زندگی و شخصیت او بسازم و با توجه به صحبت‌ها و اهتمامی‌های آیدا همسر شاملو این فیلم‌ها ساخته شد. «پرواز در دایره حضور» مدتی قبل در کافه بن با حضور محمدرضا اصلانی به نمایش در آمد و مورد تحلیل قرار گرفت، ضمن آن که این فیلم در جشنواره فیلم فجر سال گذشته نیز حضور داشت. به همین بهانه با مختار شکری پور به گفتگو نشستیم:

ستاره
امیری

سعی کردم کاری ارائه کنم که در حد شاملوی بزرگ باشد. در واقع علاقه‌مندی من به شاملو باعث شد تا به این سمت بیایم و به نوعی با ساخت این فیلم‌ها رفع

درباره فیلم مستند «پرواز در دایره حضور» بفرمایید.
«پرواز در دایره حضور» اولین فیلم درباره شاملو است که با مجوز رسمی از سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در شبکه نمایش خانگی کشور توزیع شد. در این مستند بلند، علاوه بر «آیدا» که از همسرش «احمد شاملو» سخن گفته است، چهره‌های فرهنگی و هنری برجسته‌ای مثل محمود دولت‌آبادی، زنده‌یاد سیمین بهبهانی، مسعود میمنی، دکتر جواد مجابی، علی اشرف درویشیان، ایران درودی، محمدرضا اصلانی، دکتر علی رفیعی، محمد شمس لنگرودی، حافظ موسوی و محمد یعقوبی درباره جنبه‌ها و ابعاد مختلف زندگی و شخصیت شاملو سخن گفته‌اند.

چرا سراغ ساخت این فیلم رفتید؟
ساخت این فیلم‌ها به زمانی برمی‌گردد که من شاملو را شناختم و به او علاقه‌مند شدم و حس خوبی نسبت به کارهایش داشتم و دارم، مداوم آثارش را دنبال می‌کردم، در نهایت از سال ۸۷ کار ساخت آثار مستند را آغاز کردم و هسته و بیوسه

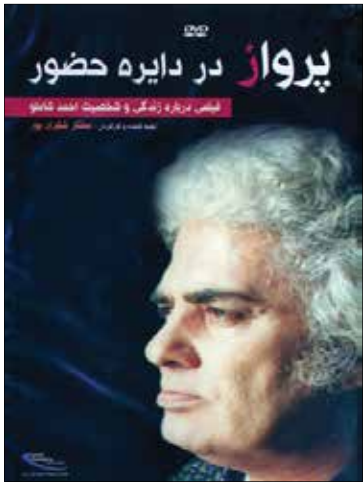
کشیدیم. بهبهانی اضافه کرد: در حال حاضر صد قسمت از بهترین‌های «مثبت هفتاد» روی آنتن است. در انتخاب این صد قسمت سعی کردیم برنامه‌هایی با قصه‌های جذاب را روی آنتن بفرستیم. این تهیه‌کننده مستند ادامه داد: در این صد قسمت، هنرمندان و روزنکاران محبوب حضور دارند و از جمله پیشکسوتانی که قرار است خاطرات صد سالگی خود را در «مثبت هفتاد» تعریف کنند می‌توان به علی پروین، منوچهر والی‌زاده، پرویز بهرام، آریتا لاجینی و داوود نماینده اشاره کرد. همچنین صد قسمت نیز درباره پیرغلامان حسینی تهیه‌واز شبکه

عطش کنم و بتوانم با خیال بازتری ایده‌های دیگری را که در ارتباط با شاملو دارم ادامه دهم. مستند پرتره «پرواز در دایره حضور» دربردارنده ۵ فصل شامل: من بامادم سرتانجام، شاملو و مردم، شاملو کنش‌ها و واکنش‌های اجتماعی، شاملو و آیدا و شاملو و جوادانگی ساخته شده است. البته فیلم با ورود به محیط زندگی شاملو و روایت ویژه آیدا از زندگی‌اش با شاملو آغاز می‌شود. یکی از بخش‌های قابل توجه این فیلم، علاوه بر حضور هنرمندان مختلف، حضور «شهرام ناظری» است که شعر «طرح» شاملو را با ساز و آواز در متن فیلم اجرا می‌کند.

در بخش‌های مختلفی از این فیلم شاهد شنیدن صدای شاملو بر روی تصاویر هستیم که اشعارش را زمزمه می‌کند. مبنای انتخاب این اشعار چه بود؟

با توجه به صحبت‌هایی که درباره شاملو می‌شد، اشعار را انتخاب کردم و سعی کردم مصداقی برایشان پیدا کنم، تا ارتباط تنگاتنگی این اشعار با موضوع داشته باشند. یکسری مباحث نیز در نظر داشتم مثل شعر «در آستانه» که مانیفست نگاه اندیشمندان شاملو به مرگ بوده است، اما در ساخت فیلم، بحث‌ها به سمتی رفت تا شعرهایی که مد نظر من بود، مصداق پیدا کرد و منجر به این شد تا از زمزمه شاملو استفاده کنم.

مبنای انتخاب آدم‌هایی که درباره شاملو می‌گویند چه بود؟ ما شاهد این هستیم که شما از قشر نویسندگان، شاعر، پژوهشگر و حتی نقاش در این فیلم استفاده کرده‌اید.
بله، مبنای انتخاب این آدم‌ها ارتباط خاصی بود که با شاملو داشتند و با شخصیت او آشنا بودند و معیار اول من نیز همین بود تا هر کدام یک بخشی از جوه شخصیتی شاملو را بیان کنند. مثلاً دولت‌آبادی به گونه‌ای درباره شخصیت اجتماعی شاملو صحبت می‌کند یا جواد مجابی شناخت‌نامه‌ای از شاملو ارائه می‌دهد ضمن آن که خود این شخص به عنوان یک نویسنده، برخی از ابعاد وجودی‌اش نزدیک به شاملو بوده است. ایران درودی به همین‌گونه

پرواز در دایره حضور

است و ارتباط دوستانه‌ای با شاملو داشته، به گونه‌ای که شاملو یکی از اشعارش را به او تقدیم کرده است. بنابراین می‌تواند درک و دریافت‌های خود را از شاملو بیان کند. هر یک از این افراد صاحب نظر، آشنا و نزدیک به شاملو بودند. شمس لنگرودی پژوهشگر شعر است و می‌تواند در این باره به خوبی صحبت کند. در واقع به فراروی فصل‌های فیلم، آدم‌هایی را آوردیم که صاحب نظر باشند و شناخت کاملی نسبت به شاملو داشته باشند.

آنچه در این فیلم بیش از هر چیز به چشم می‌آید این است که گویا فیلم بیشتر از هر چیز درباره آیداست تا شاملو، چرا؟

آیدافرد جداناپذیری از شاملوست و ۴۰ سال با شاملو زندگی کرد و حتی الهامی بود برای شعرهای شاملو؛ به‌طور مثال در «آیدادر آیین»، «شانه‌ها و اشعار دیگر»، ردیابی آیدا در شعر شاملو به وضوح دیده می‌شود. در واقع آیدانقطه عطف بزرگ زندگی شاملوست. اهمیت این زن در زندگی و عشقی که بین آن‌ها وجود داشت، باعث شد تا فصلی از این فیلم را به این زن اختصاص دهیم. ضمن این که آیدا همکار شاملو بوده و کارهای

شاملو را سامان داده است. آیدا این روزها یکی از المان‌های موزه خانه شاملوست و حضورش بسیار مشخص است.

اما «آیدا در آیین» فیلمی بود که شما به طور خاص به آیدا اختصاص دادید. چرا باید در این فیلم که درباره شاملوست باز هم این موضوع تکرار شود؟

قبل از ساخت این فیلم با آیدا صحبت‌های بسیاری داشتم و می‌خواستیم کتابی درباره شاملو منتشر کنیم. با شروع فیلمبرداری ادامه یادداشت‌برداری‌های من منتفی نشد. در واقع می‌خواستیم از طریق آیدا این کتاب را کار کنیم. مصاحبه مفصلی با او داشتم و بعد به سمت ساخت فیلمی با محوریت آیدا و شاملو رفتم که مد نظر من فیلم نه چندان بلند بود و ساخت فیلم درباره شاملو را به بعد می‌خواستیم موکول کنیم، چرا که احساس کردم ممکن است از پس آن برناییم، اما آیدافروتنی کرد و گفت من زنی هستم که در زندگی شاملو بودم و حاضر نشد تا این فیلم ساخته شود و من فیلم را به این سمت کشاندم که نتیجه آن شد «آیدا در آیین» شاملو. ضمن این که وقت زیادی روی این فیلم گذاشتم. انگیزه دیگر من این بود که با ساخت این فیلم، آیدارا محراب کنیم که فیلم قبلی‌ام را کامل کنیم. خوشبختانه این فیلم در جشنواره‌ها پذیرفته شده و دوست دارم این فیلم را کامل کنیم تا بهانه‌ای نباشد برای جلب رضایت آیدا برای ساخت فیلم بعدی و سه‌گانه شاملو کامل شود.

انتخاب بازیگرانی که در بخش شاملو و مردم استفاده کردید بر چه مبنایی بود؟ ضمن این که به نظر می‌رسد این بخش از فیلم دچار نوعی دوگانگی و گسست شده است.

ایده این بخش نمایشی بود و می‌خواستیم در واقع این دوستان حضور داشته باشند و نماینده مردم باشند. ضمن این که استفاده از ویدئو کلیپ در فیلم مستند در سینمای جهان نیز رواج یافته است. برای گریز از تکرار استفاده شد و از بعد دیگری به کار جدایت بصری می‌داد علاوه بر این که این اسامی خودشان مخاطب دارند.

یادداشت

مستند و رفع معضلات جامعه

مجتبی راعی، فیلم مستند بلند می‌تواند نقش مهمی در رفع معضلات اجتماعی داشته باشد، زیرا با تریب ذهنیت جامعه، پیشنهاد مناسبی برای رفع مشکلات اجتماعی ارائه می‌دهد تا جامعه با توجه به ذهنیت از پیش تعیین شده در مسیر

درستی قرار بگیرد. همانطور که انسان یک موجود زنده است، جامعه نیز زنده است. سینمای مستند و به ویژه مستند بلند کمک می‌کند جامعه در نگاه به معضلات اجتماعی، دارای یک نظر واقعی و منطقی کلی شود تا بتواند آن را رفع سازد، اما متأسفانه طی این سال‌ها فیلمسازان با ترس از بیان سیاه‌نمایی نتوانستند به مردم جامعه در جهت رفع معضلات کمک کنند و در حال حاضر سینمای مستند بلند بدون رسانه مانده است!

امروزه فیلمسازان بیشتر به ساخت مستند کوتاه روی می‌آورند، زیرا این سینما سرمایه اندکی لازم دارد و با توجه به جامعه فقیر سینمای مستند، زودتر به نتیجه رسیده و رشد می‌کند، اما سینمای مستند بلند نیازمند زمان، نیروی تخصصی و سرمایه است و از این که همپای فیلم داستانی آکران نمی‌شود و تلویزیون هم حق پخش مناسبی پرداخت نمی‌کند، رنج می‌برد.

دیگر زمان آن رسیده که جایگاه سینمای مستند در ایران دارای یک تعریف جدی شود و به شکل یک ابزار در سطح ملی، کمک حال جامعه ایرانی باشد. این مهم زمانی صورت می‌گیرد که از نظر اقتصادی امکان ساخت فیلم خوب فراهم شود. آن زمان می‌توانیم از کشوری حرف بزنیم که سینمای مستند جدی دارد.

در حال حاضر تولیدات سینمای مستند به یک حرکت خودجوش تبدیل شده و خوشبختانه مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی می‌تواند شعله این حرکت را فروزان نگه دارد، اما باید تولید فیلم مستند از حرکت خودجوش فراتر رفته و با برنامه‌ریزی شاهد تولید فیلم‌های مستند از شمنند باشیم.

گنجینه‌های حماسی و ادبی

موسسه فرهنگی هنری گنجینه‌های حماسی و ادبی

موسسه ی فرهنگی هنری گنجینه‌های حماسه ونور با هدف تامین نیازهای فرهنگی در ساختاری کیفی و در خور فرهنگ غنی ایران اسلامی آغاز به کار کرده و با استفاده از تجربه پیشکسوتان و استعدادهای جوان در گستره ی وسیعی از تخصص ها، بصورت متمرکز در محور های زیر فعالیت می کند:

۱. مشارکت در برگزاری همایش ها ، سمینارها و همکاری در برپایی نمایشگاه ها و جشنواره های فرهنگی و هنری
۲. گردآوری و تدوین مجموعه های مستند فرهنگی، هنری ، اجتماعی و تاریخی ایران و سایر کشور ها
۳. تهیه ، عرضه و مبادله محصولات فرهنگی
۴. ارائه خدمات پیمان مدیریتی برای اجرای پروژه های فرهنگی هنری
۵. انجام خدمات انتشاراتی، تالیف کتب تخصصی هنری و فرهنگی و تولید محتوی
۶. تهیه و تولید فیلم های سینمایی و برنامه های تلویزیونی، ویدئویی، پویا نمایی ، رایانه ای، مستند و آئونس های فرهنگی
۷. مشاوره و اجرای برنامه های رسانه ای ، تبلیغاتی و روابط عمومی
۸. انتشار نشریات تخصصی و ویژه نامه های جشنواره ای و نشریات داخلی
۹. ارائه آثار هنری در حوزه تجسمی

نشانی: بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، جنب مجلس شورای اسلامی، روبروی بیمارستان شفاحیائیان، پین بست گلپا، پلاک ۴
تلفن: ۰۲۱-۷۷۶۵۱۸۱۸ | فکس: ۰۲۱-۷۷۶۵۲۳۲۳ | ایمیل: Ganjineh91@gmail.com

شماره ۱۴۳

اکران ۱۴ آبان ماه
نویسنده و کارگردان: نرگس آبیاری
بهترین فیلم سی و دومین جشنواره بین المللی فیلم فجر از نگاه مردم
تهیه کنندگان: ابوتراب پورمحمدی • محمدحسین قاسمی
با هنرمندی: مریلا زارعی

مهران احمدی • گلاره عباسی
سامان صفاری • زهرا مرادی
جواد عزتی • مهرداد هفتاتی
حسام بیگلرلو • سیدالله شادمانی
برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم از نگاه مردم
از جشنواره بین المللی فیلم فجر | برنده سیمرغ بلورین ویژه هیئت داوران از جشنواره بین المللی فیلم فجر |
برنده سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن از جشنواره بین المللی فیلم فجر | کاندیدای ۵ سیمرغ بلورین از جشنواره بین المللی فیلم فجر | دریافت ۸ جایزه از بخش تجسمی اراده ملی جشنواره بین المللی فیلم فجر | برنده تندیس زرین بازیگر نقش اول زن از جشنواره بین المللی فیلم فجر | کاندیدای ۶ بخش از جشنواره بین المللی فیلم فجر